

EVANGELIKUS ÓRÁLLÓ

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETILAP.

A lapot szellemi és anyagi tekintetben illető mindenemű póstai küldemény, a hirdetések szövege és ára, valamint az esetleges reklamáció is a lap tulajdonosához: Noszko István lelkészhez Rákospöstyénre (Pest megye) küldendő. ☒ ☒

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

NOSZKÓ ISTVÁN

Rákospöstyéni lelkész

Helyettes szerkesztő: MARCSEK JÁNOS pesti vallásnár.

FŐMUNKATÁRSÁK:

Scholtz Ödön Dr. Varsányi Mária Blatniczky Pál
Magyarországi lelkész. budai II. lelkész. oinkotai lelkész.

Megjelenik hetenként egy ízben

A lap ára:

Egész évre 20 K

Félévre 10 K

Egyes szám ára 50 f

Hirdetések és pályázatok ára:

Egyszeri oldal 40 K

Állandó hirdetéseknek egy éves szárazig

TARTALOMJEGYZÉK: VEZÉRCIKK: A béke. *) — A konfirmációi tanítás. **) — Lelkész az iskolában.
Duszik Lajos. — Szélgjegyzetek. M. J. — Belélet — Pályázatok és hirdetések.

A béke.

*) Noé galambjai szállodognak!

Az elsők még nem értek szárazat. A gyűlölet tengere, mely vér és könny özönét borította a világra, nem hagyott a népek hatalmasainak szívében akkora oázist, amelyre a béke galambja leszállhatott volna és magát a hosszú harcok fáradalmaitól kipihenhetne volna.

Ukrániában talált az első galamb végre olajágot. A második most szakított egyet Oroszországban. A harmadik is tépdési már a megértés fájáról az új olajágot Romániában. És mi bizodalmas reménységgel várjuk, hogy ez az esztendő visszahozza ránk az elvesztett, az ezer-szer megsíratott és visszaóhajtott békességet.

Legyen hála a népek Istenének, ki felemeli a királyok szívét, belátásnak és bölcsességnek lelkét adja a népek vezetőinek, hogy vezekelve, gyászolva, összerörve, de mégis megkeressék a megértésnek és a sebeket gyógyító megbékülésnek utjait. Mi bizunk az Isten jóságában, hogy kelet után a Nyugat lelkeit is elvezérli a béke visszaállításának áldott ösvényére.

S ha most az első békekötések után felesapódik lelkünkben a kérdés: miért volt a sok vér és könny hullatása, miért a harc, a mérhetetlen embervesztesség? A kérdésbe belebonyolódik a lélek gondolata s nem talál rá igazán megnyugtató választ. Csak azt érzi, látja, hogy a harcok és küzdelmek átkot és nyomoruságot borítanak a földre. Csak azt az intést látja maga felé meredni az elhantolt sirok, a megtört szívek, az elvesztett nyugalom és a tépett boldogságok rom-

jain, hogy öldöklő harcok, pusztító küzdelmek előtt kellene a belső lemondás, a józan megértés, a kimélő méltányosság lelki küzdelmeit dadalmasan megvinni. Nehezebb volna talán ez a harc, de szebb és emberhez méltóbb.

Az emberi gyarlóság azonban inkább a külső, a zajos, látszatos, de romboló és keserítő harcokat szereti. Látjuk ezt nemzeti és egyházi életünkben egyaránt. Látjuk ezt a társadalmi élet mérközésében, az alacsony politikában és a közélet kiméletlen szenvedélyekkel és elfogultságokkal vívott harcaiban egyaránt. De látjuk — sajnos — egyházi életünkben is. Pedig ennek szentéleibe csak megtisztult érzésekkel és nemes indulatokkal volna szabad benyitni. De utabban a társadalmi és politikai élet hangja, hangulata és szelleme is befurakodott már az egyházi életbe. Sem hozzánk, sem az egyházhoz, mint vallás-erkölcsi intézményhez nem méltó ez a szellem. Nem is vezet, de nem is vezethet másra, mint haragra, keserűsége, lelki sebekre, szívbéli fájdalomra és az egyházi élet lassu elpusztulására. Mert éppen a gyöngébb lelkületűek, az evangéliumi szelleműek maradnak el, kedvetlenednek el és a larmások és a tülekedők maradnak a küzdőtéren újabb pusztításra.

Népek békességének hajnalhasadásán ha örül a lelkünk, érte is meg a békességnek és megértésnek nagy áldásait. Aki békességet bon-tanak, megértést öldökölnek társadalomban vagy egyházi életben, azok szálljanak magukba és a Krisztus-lelkében megújulva térjenek rá a békességet teremtő józan megértés útjára, mert csak békében eredményes a munka, nyugodt a szív, lendületes a haladás, kívánatos az élet.

Legyen tehát mindenütt béke!

A konfirmációi tanítás.

**.) Egyházközségeinkben most folyik ország-szerte a konfirmációi tanítás. Oly fontos munkája ez anyaszentegyházunk lelkipásztorainak, hogy fontosságát egyházunk jövőjét tekintve nem is lehet eléggé kiemelni. És mégis mit látunk? Azt, hogy közegyházunk s annak vezetői sem fent, sem alant a konfirmációi tanítással nem törődnek s azt egyáltalán nem ellenőrzi senki, hanem egyszerűen megelégszünk azzal a kétsoros jelentéssel, a melyre a lelkészek az általános évi jelentésben kötelesek, hogy a konfirmációt a lelkész végezte X hétig s U növendéket konfirmált meg.

Nem akarunk mi egyetlen egy lelkész-testvérünk buzgóságában, lelkiismeretes munkájában kételkedni, de ha figyelembe vesszük azt, hogy a lelkészképző theol. akadémiáinkon a konfirmációi tanításra vagy egyáltalán nem, vagy csak alig is képzik ki theologusainkat, hiszen ott alig is esik erről szó s ha figyelembe vesszük azt a tagadhatatlan tényt, hogy egyháztagjaink hová-tovább annál kevesebbet tudnak a mi egyházunk szent igazságaiból s ez is egyik nagy oka az ezerszer elpanaszolt hitközönynek, akkor nem tagadhatjuk le azt a feltevésünket, hogy — dacára az egyesek buzgóságának — ennél a kérdésnél is van valami nagy hiba, amelyre nézve mulasztás lenne a hallgatásunk.

Most, hogy a rettenetes világzivatár a végéhez közeledik s tudva azt, hogy e világzivatár, mint minden zivatár, nagy átalakító hatással lesz egész eddigi berendezkedésünkre s így egyházi életünkre is, nagy és el nem kerülhető feladatok teljesítése előtt állanak e téren is lelkészeink. De hogy ezen feladatokat sikerrel megoldhassák, szükségük van vezetésre, irányításra, erősítésre. A vallástanítási reformról sok szó esett már közegyházunk gyűlésein, most is folyik e tekintetben a munka, de nem hallottunk arról, hogy a konfirmációi tanítás a nagy anyagban, mint külön önálló s legfontosabb rész ki lenne emelve. Azért ajánljuk ezt a kérdést külön püspökeink és espereseink figyelmébe. Tűzzék ki a napirendre s foglalkoztassák ezen kérdéssel minden egyházmegyében a lelkészi egyesületeket és értekezleteket s vegyenek részt e kérdés megbeszélésénél irányítólag s ha a szükség úgy hozza magával, tartassanak rövidebb-hosszabb kurzusokat a lelkészek részére, hogy mindenki tisztán lássa a teendőket s mindenki ismerje meg azon módokat, a melyekkel a nagy és szent cél elérhető.

Mert hogyan is állunk ma a konfirmációi tanítással?

Előttünk fekszik R. F. lelkésztestvérünk egy régebben megírt cikke, amely akkor lapunkból kiszorult. Ezen cikkben reá mutat a konfirmációi tanítás egyik furesaságára, a mikor ezeket írja „Protestáns, sőt szabadság és haladás ellenesnek fog hangzani, ha én azt követelem, hogy az evangélikus gyermekek az egész országban minden fokon egy és ugyanazt a vallási tankönyvet használják. Mert hiába! Szép a szabadság, de ez már szabadosság és veszedelem, hogy a vallástanításnál minden könyv, minden irány meg legyen engedve, mintha más iskolában, más vidéken lakó evang. gyermekeknek más hite is lenne. Másképp tanulják a kátét, másképp az éneket. . . .“

Ha egy kissé komolyabban gondolkozunk ezen idézet szavak felett, vajjon nem fogunk-e neki igazat adni? Valamikor, amikor nem volt annyi tankönyv, hanem egész országrészek minden iskolában egyet használtak, amelyik rövid és velős volt s evang. egyházunk tanát világosan, érihetően adta vissza s a lelkészeknek minden törekvése az volt, hogy a konfirmándusoknak e könyv tartalma verévé váljék, hogy azt észszel megértsék, szívvvel átérezzék, lelkükbe befogadják s kitörölhetetlenül bevessék, milyen más is volt az az evangéliumi öntudat hűveinknél, mint most! Most sok könyvünk van. Egyik így, másik amugy magyarázza az egyház tanát s a sok különféle magyarázat mellett szinte *elbész a lényeg* s ha egy hívünk ezeket a különböző könyveket figyelemmel átáezi, bizonyára fejesevélva teszi le őket mondván, de furesa is ez az evang. egyház, hogy ilyen különböző tanításokat terjeszt könyveiben!

Igen, a hány lelkész, annyi féle a konfirmációi tanítás! Egyik így, másik amugy! Egyik ezt, másik amazi tartja lényegesnek! Egyik ebből, másik amaból a nézőpontból vezet a reá bizott fiatal leikeket, de hogy kevesen találjuk el a helyes utat, azt bizonyítja egyházunk jelen állapota; s bizonyítja hűveinknek egyházi tanunkban való járatlansága s az a tény, hogy ezen általuk kevésbé tudott s teljesen át nem érzett tanhoz nem tudnak szívvvel-lélekkkel ragaszkodni.

A midőn a konfirmációi oktatást lelkésztestvéreink teljes buzgóságába, hithű törekvésébe egyházunk jövőjét szem előtt tartva szinte aggódó szívvvel ajánljuk, egyszersmind kérjük egyházunk lelki vezéreit, hogy a konfirmációi tanítás mélyítése, ellenőrzése s egységessé tétele céljából vegyék fontolóra e fontos kérdést s tűzzék ki a legközelebbi időben napirendre.

Lelkész az iskolában.

Egyik nagy egyházi férjünk gondolatai között találtam, hogy: „az iskolában a vallást a tanító tanítsa. Ezt kívánja a tanító feltétlen tekintélye“.

. . . A munkaáthárítás, a teherátvitel eseteit nálunk, a mi közéletünkben nem kellámpással keresni. Szürke kis emberké, mint mesebeli jótékony kis törpék végzik a nehéz munkát s a jutalmat, az erkölcset és anyagi tekintélyek könyvelik el. A főnök fogalma nálunk nem a munkateljesítésnek maximumát jelenti. Talán máshol is így van.

Az elemi iskolai vallásitanítás körül is valami ilyes munkaáthárítást látunk. Valami ellenmondást olvasok ki a fent idézett gondolat lényege és egyházunk iskolai politikája között. Mi az iskolákat beleállítani igyekeztünk régen és fogunk igyekezni a jövőben (a jelenről most nincs szó) egyházunk lélekfejlesztő, hitelesítő, öntudatképző munkájába, tehát a nagy önvédelmi harcban iskoláinkat is frontra állítottuk. Ünnepeles nyilatkozatokban magasztaltuk iskoláinkat és . . .

. . . és csendes vagyunkimutatások kiváló tetteit el akarván hallgattatni: elűztük, megtagadtuk iskoláinkat, e sokba kerülő gyermekeket. De — ez az érdekes — a szülői igények megmaradtak egyházunkban. Sőt az iskolák meghódításáról, visszahódításáról ábrándozunk. Azok azonban kiábrándító meglepéssel húzódnak meg az állam jól takaró szárnyai alatt.

Ez a szülői igény az iskolák iránt hol alábbhagyó, hol magasabbra csapó lángolással itt ég a mi egyházunk kebelében, mint örök Veszta-tűz. Mi az iskolát mint intézményt szeretjük. Mint intézményt építjük hozzá hatalmas megtámasztó pilléreként egyházunk templomfalához, mint intézménynek értékét becsüljük nagyra s — ismétlem e szót — intézményi szolgálatait méltányoljuk.

De hát az-é az iskola? Szántóföld, melyről csak aratni kell? . . . Veteményes kert, melyből csak virágokat kell esokorba kötnünk; az ültetés, az öntözés munkája nem azé, akii illet. . . .

Itt valami ellenmondás van. Szeretjük mi az iskolát, a jó iskolát, a hitbuzgó, a kemény öntudatu evangélikus jellemekeket nevelő iskolát, de magát az iskolát mint munkamezőt, mint kötelességet nem érdeme szerint. Hogyan? Az iskolában a vallást a tanító tanítsa, mert ezt kívánja a tanító feltétlen tekintélye, — így mondta, gondolta ezt emberünk, így fogadtuk el mi evangélikusok, mint katekhetikai elvet.

Vajjon nem szükséges-é itt egy kis szövegkorrekció? Vajjon nem a „lelkész“ szó helyettesítendő-e itt a „tanító“ szó helyébe? Nem a lelkész tekintélye kívánja, parancsolja-e az elemi

iskolai vallásitanítás végzését?

Foglalkoztunk mi már ezzel a kérdéssel, csak most a tétel indokolása ad táplálékot az elmélkedésre. Tekintély. Ez a tanító rendelkező, parancsoló ura, a ki odamutat keményen, mozdulatlan ujjával a vallásitanításra: ez a te munkád. De kérjük nines-e itt egy más, nagyobb, szélesebb átmérőjű tekintély, amelyik viszont a lelkészt parancsolja be az iskolába? És ez nem a lelkészi tekintély, nem, hanem az egyház érdeke, Vagy annál is több a Krisztus szelleme. Ő — a legnagyobb lélekidomár — az értékteleneknek minősített, gyehennára kivetett lelkeket szedte össze és csiszolgatta, szépítgette meg, mignem visszavilágolt róluk az Ő Atyjának arvonása. Ő megtanított lehajolva emelkedni, szolgálva uralkodni, kicsinyülve nagygyá lenni. Mi nekünk talán Őt, és csakis Őt kell tekintélyül elfogadnunk.

De mit csinálunk? Tekintélyt keresünk ott, ahol nincs talaja. A lelkész tekintélye nem a gyűléstermekben aratott sikerekben, nem az íróasztalon természetett babérokban, de még nem is a szószéken tépett borostyánokban áll. Hanem az iskolában, a kicsinyek között végzett munka — „tövisében“ . . . ! Ugy meghatott most e viharos, e megszokott életvágányokat felforgató időben a püspöki jelentéseknek az a sok helyütt kicsillámló mondata: „a hadbavonult tanító helyett nagy buzgalommal a lelkész tanított az iskolában“. De nagyok vagytok ti, ti legörnyedt, meghajlott lelkészek! . . . Leveit kalappal állunk elétek. Oh hogy megnőtt a ti tekintélyetek! Hogy megnőtt a ti gyülekezetetek lelke! Legyen elég nektek — egyebet úgy is alig kaptok — a kicsinyeitek nagy szeretete, csodáló és mégis vonzódo lelkének körülölelése. Elég az. Elég.

De mi, akik nem állhatunk veletek egy vonalba, mégha a legnagyobb népszerűség s a legőszintébb hártársi megbecsülés sugarai érnek is, egy igazabb lelképásztori munkamezőt látunk megvilágítva. . . . Zajtalanabb, de tartósabb sikerek ott teremnek. Jutalmak, örök, romlás nélküli jutalmak ott várnak. Szent munka ott hív. . . .

Az iskolában. A gyermekek közötti munkában. Nem a tanítóinkat tartjuk mi a vallásoktatás ellátására alkalmatlanoknak, de magukat tartjuk reá kötelezettnek, hivatottnak. Mi nekünk be kell mennünk az iskolába. Csak le azzal a vaskalappal és el azzal a bürokrata keztyűvel! Első és fő kötelességünk: a lélekidomítás, a lélekgyújtás. Melyik élet ér többet? A melyik után toronymagas aktacsomó, vagy mellékesen szerzett bankócsomó a hagyaték, vagy az, amelyik elég, mint a gyertya, de az ő tűzétől tüzet fogott lelkekben tovább világít, folytatódik? . . .

Valaki — célozva a mi bürokratikus tulien-

gésünkre — elég szellemesen ezt mondotta, hogy egyházunk most papiros korszakát éli történetének. Volt már betűkorszaka. *Legyen már lélek-korszaka!*

Ez a jobb kor már előre küldi hajnalsugárát. Azok az ifju generációra mutató rózsaujjak már feltűntek a horizonton. Kezdünk a lelkekkel foglalkozni. Belmisszió, ifjuságnevelés, lelkipásztorkodás, ezek azok a fejezetek, melyek alá a mi munkateljesítményünk foglalódik.

Voltunk már theologusok, vagyunk már prédikátorok, legyünk már most — pásztorok, a gyermeklélekkel szeretettel foglalkozó lelkészek.

Aki a gyermeklélekbe tudja areképét nyomni, belépett a pantheonba, örökké él.

Duszik Lajos

Széljegyzetek.

A mi munkánk. Olvasgatom 1848. XX. tc. végrehajtásáról szóló javaslatot és indokolását. A sok érdekes adat között különösen az indoklás III. részét akarom mindenkinek fokozott figyelmébe ajánlani. Az ott felsorolt érdekes számadatok felett nagyon érdemes mélyebben elgondolkoznunk. „A magyarországi protestáns egyházak a magyar nemzet függetlensége érdekében hozott áldozataik mellett módot kerestek és találtak arra is, hogy a nemzet gyengülő erejét az egyházi és művelődési célokra fordított tetemes anyagi áldozatokkal közvetve erősítsék.“ Hazafias és kulturmunkánk eme állami elismerését nyugodt öntudattal tárjuk az egyház kulturmunkáját lekicsinylők elé. Olvassuk azonban tovább az indokolást. „A reform. egyház egyéb közművelődési intézményen kívül fenntart 7 kisdedóvó intézetet és menedékházat, 1626 elemi népiskolát, 7 polgári iskolát, 7 tanító(nő)képzőt, 4 felső leányiskolát, 28 gimnáziumot, 4 hittani intézetet, 3 jogakadémiát, 2 árvaházat és 1 államilag segélyezett sikelnéma intézetet. Az ág. hitv. ev. (ide nem értve az erdélyrészi) fenntart: 4 rendes kisdedóvó intézetet, 881 elemi népiskolát, 10 polgári iskolát, 5 tanító(nő)képzőt, 1 felső leányiskolát, 15 gimnáziumot, 3 hittani intézetet, 1 jogakadémiát és 5 árvaházat. Közösen tart fenn az említett két prot. egyház: 8 elemi népiskolát, 1 gimnáziumot és 1 árvaházat.“

Hasonlítsuk össze ezeket a számadatokat. Állítsuk egymás mellé az egynemű intézeteket és vegyük figyelembe a két egyház közötti ismeretes számarányt. Nem kell szólnom, mert e számok minden érvelésnél fényesebben beszélnek arról az aránytalanul nagy kulturális és hazafias munkáról, amit egyházunk szószerinti

értelemben vett önfeláldozással teljesít. Hazafias munkánkat csak a felületes sovíniszták gáncsolhatják. Mi *valósággal* áldoztunk a magyar hazáért és a hazafiságunk *teltekben* és nem frázisokban nyilvánult. Mi a legönzettelenebb és legbeesületesebb fáradozással voltunk és vagyunk a nemzeti kultúra napszamosai. Osztottunk a napszamosok sorsában: dolgoztunk és rongyoskodtunk. Csöndes nyugalommal szenvedtünk és fáradtunk tovább, mert volt egy biztatónk egy jobb reménységünk: 1848. XX. tc. Nemesak az ajkun volt ez, hanem felszivódott egyházi életünk ereibe. Mindennek méltánylását és elismerését vártuk a 48. XX. megvalósításától. És hogyan akarja ezt a javaslat kielégíteni? Biztosít a ref. egyháznak 126,600.000 K. nekünk pedig 54,600.000 K. tőkét. Már ebből a szempontból is óvást kell emelnünk a javaslat ellen, mert nem méltányolja kellőleg azt a kulturális és hazafias munkát, amit a magyarhoni evangélikus egyház teljesített és teljesít. Csak a hazának tett munkánk méltó elismerését kívánjuk, amikor a viszonyosság elve alapján követeljük; *igazságos mértékkel mindenkinek!*

Érdekes még megemlíteni, hogy az erdélyi evang. egyház „fenntart 67 kisdedóvó intézetet és menedékházat, 251 elemi iskolát, 7 polgári iskolát, 1 tanító(nő)képzőt, 7 gimnáziumot, 1 hittani intézetet, 2 árvaházat, 1 kisdedóvónő képzőt, 2 reáliskolát“.

Adjuk össze a megfelelő számokat és bámulattal kell elismernünk, mit jelent az evang. egyház kulturális téren. Nyugodtan mondhatjuk, hogy mi vezetünk, de ennek megállapításánál ne álljunk meg.

Nők a theologián. Nem esupán azért foglalkozunk e kérdéssel, mert a feminizmus terjedését látjuk, s nem is csak azért, mert a férfi és nő egyenjogúsítása felé hatalmas lépésekkel haladunk. Én sajnálattal látom, hogy e téren mi protestánsok nagyon is háttérbe szorultunk s átengedtük ezt a hálás terepment a radikalizmusnak és a számító r. katholicizmusnak. A kereszténység volt az első, mely kimondta, hogy nincs férfi és nő között különbség, miáltal a nő egyenjogúságát is elismerte, bár ezt következetesen nem vitte keresztül. A reformeszmét a kereszténység hozta és annak megvalósulása csak idők kérdése és éppen korunk egyik megoldandó problémája. Szomorú volna a kereszténységre, ha ezt a nagy kérdést nélkülé oldanák meg. Sőt már az is sajnálatos, hogy a mozgalmak irányítása kisiklott a ker. nők kezéből, ami azonban csak hátránya a mozgalomnak. A protestantizmusra hivatás vár itt e téren is. A protestáns erkölcsiség szigorúságát és a prot. nő lelki gaz

dagságát bele kell vinni ezekbe a modern mozgalmakba. A reformáció elvei szolgálatára nagy, szép és hálás munkatér kínálkozik itt.

Tegyen a hivatalos egyház is lépést a nők egyenjogúsítása felé: az E. Alkotmányban van már valami, de ennél tovább kell mennünk. Nyissuk meg gyülestermeinket is a nők előtt, csak nyerni fogunk velők. Ne csak a nőegyletekben és a jótékony munkában tanácskozzunk és dolgozzunk velők, de a presbyteri és a közgyűléseken is. Ismerjük el őket hivatalos egyházi munkásoknak is. A wittenbergi ref. egyház rendes lelkészévé választott egy nőt, Overbeck kisaszszonyt. — Ez szokatlanságánál fogva kissé furcsa előttünk, de az ugy-e bár nem furcsa főbbé, hogy tanítónőink és óraadó vallásnőink vannak. Miért ne lehetnének rendes női hitoktatóink, okleveles vallásnőink? — A vallásoktatás most szöngyegen fekvő reformtervezeténél gondoljunk ilyen személyi reformokra is. A vallásoktatásunknak nem lesz ez az ujítás hátrányára, azzal már tisztába vagyunk bizonyára mindnyájan. Nyissuk meg azért a theológiánkat is, hogy ott — mint rendes hallgatók — kellő theologiai képzésben részesüljenek s tudományos készültségű hitoktatóinkká váljanak. Bizonyosan szorgalmas és munkás theologusok volnának és a theol. akadémiáknak is mindenképen előnyére válnának. — A ref. testvérek már kísérelteznék e dologban.

Rendőrség és gyermeknevelés. Február végén a főkapitány kezdeményezésére megalakult Budapesten a „gyermekrendőrség”. A főkapitánynak sok oka volt az új intézmény megalakítására. Emberi gondolkodásán kívül valószínűleg meg van az oka rá, hogy ezt a problémát most a világháború zavarában ilyen gyorsan meg akarja oldani. A rendőri évi jelentések, a gyermekek romlottságának hámulatos adatairól számolnak be, de még *megdöbbentőbbek azok a részletek amelyek nem kerülnek nyilvánosság elé*. Ezt olvassuk az új intézményt ismertető hírlapi közleményben. A rendőrököt rendeletileg utasították, hogy fokozottabb figyelmet fordítsanak a gyermekekre és pontokba foglalták össze a rendőröknek az utcán tanyázó gyermekekkel szemben való kötelességét. „A rendőr cirkálása közben megpillant egy gyermeket, aki az utcán csatangol, vagy rakoncátlanokodik és tovább megy a megengedhető határnál. Megfogja, kikérdezi személyi viszonyait, rávezeti a megtudakolt dolgokat a bejelentő lapra és a gyermekrendőrséghez juttatja. Ettől a peretől kezdve már semmi dolga sincs az esettel. A gyermekrendőrség aztán a dolog természete szerint melegszi a asszonyokat, jóérzésű férfiakat, vagy esetleg rendőri em-

bert küld a gyerek környezetéhez”. A főkapitány tájékoztatása ez.

Gondolkozunk csak e dolog felett. Iskolák hivatott pedagógusok munkáját kénytelen itt a rendőrség átvenni. Sokat mond ez az új „eredeti” intézmény. Ide vezet az a pedagogia, mely csak oktat és nem nevel, s amely az iskolában majd nem trágárnak nevezhető dalokra tanítja az ifjúságot. Tapasztalatból mondom ezt.

De tovább gondolkozhatunk. . . . A rendőrség gyönyörű belmisszióra vállalkozott. Ez is szomorú igazságokat rejteget s valósággal lesújtó az egyházakra, mert itt egy fontos kötelességet hátrítanak a rendőrségre. Így van-e ez helyén?

Egyházak, hol vagytok? Mit esináltok?

Ha a gyermekrendőrség azt bizonyítaná, hogy nálunk még a rendőrség is pedagógiai és belmissziói intézmény, akkor örülhetne a mi keresztényiségünk, így azonban pirulásra van oka.

BELÉLET.

Egyetemes felügyelő választás. Az elmúlt héten a következő egyházközségek szavazásáról kaptunk hírt: *Báró Solymosy Lajos* szavazott az apateleki, a ménhardi, az issákfalvi, a ruszkini, a szepesmerénji és a svédleri egyházközség. Ugy ériesülünk, hogy a Szepesség egyházközségeknek nagy része *Báró Solymosy* mellett foglalt állást.

Scholtz püspök lemondott. Gyurátz Ferenczet a püspöki hivatalról való lemondásában követi *epetjesi Scholtz Gusztáv* bányakezületi püspök. Tizenkét évi püspöksége után, melyet a kerületnél 12 évi főjegyzői szolgálata előzött meg, s lelkipásztori működésének 52-ik évében adta be püspöki hivataláról való lemondását. Lemondását azzal indokolja, hogy a 76 év terhet vállán hordva s a családjában egymásután előforduló gyász esetektől meglörve a munkában már elfáradt s különben egészségi állapota sem kedvező. Mikor 2 év előtt 50 éves lelkészi jubileumát ünnepelte, már akkor akart visszavonulni, de a kerület világi vezére lebeszélte róla, hogy tekintettel a háborúra ne hagyja el őrhelyét. Aldákos működés után most mégis visszavonul, hogy helyet adjon fiatalabb s munkabíró férfinak. Elhatározását — bár őszintén sajnáljuk — elismeréssel kell tudomásul vennünk. A kerületi közgyűlést — a mint halljuk április második felében fogják megtartani, amelyen a lemondást publikálják s megteszik a püspökválasztásra vonatkozó intézkedéseket.

Adományok. *Báró Podmaniczky Géza* és neje a multkor jelzett 20.000 koronás alapítványon felül 1000 koronát az aszódi evang. szeretet háznak, 1000 koronát pedig az aszódi óvodának adományoztak. A jókedvű adakozókat szeretni az Ur!

Lelkészválasztás. A tétli (Gyórm.) evang. egyházközség megüresedett lelkészi állásra Kovácsics Géza gyóri hitoktató-segédlelkészt választotta meg. Üdvözöljük az új lelképásztort.

Hérelem. A cs. és kir. 1313. számú táb. kórház ev. lelkészi hivatala azon tiszteletteljes kérelemmel fordul a jószívű hűvekhez, hogy beteg katonáink részére, kik idegen országban teljes szellemi téflenségre vannak kárhozhatóva könyveket, társasjátékokat küldeni sziveskedjenek. Nem a sebek, nem a fájdalom, hanem a téflenség öli meg az amugy is türelmetlen hősök idegzetét. Minden könyvet és játékot köszönettel fogadunk. Tábori posta 339. Hazafias üdv. Krón Ferencz tábori lelkész.

† **Csernák János**, a szarvasi ev. egyház 42 és fél éven át volt buzgó, hűséges orgonistatanítója február 25-én Budapesten, ahol gyógyulást keresett, elhunyt. 28-án helyezték a hűvek ezreinek részvétele mellett Szarvason nyugalomra a megfáradt munkást. Legyen áldott emlékezete.

Szeretetteljes kérelem. Mult évben községünkben egyáltalán nem volt krumplics termés. Az államtól nem tudunk vetőmagot kapni, csak azt az ígéretet kaptuk, hogy ha valahol tudunk burgonyát venni, szállítási engedélyt kapunk rá. Szives szeretettel kérem lelkésztársaimat, ha tudnak, segítsenek rajtunk s szerezzenek burgonyát vetőmagnak, mentsenek meg minket! Ha a testvérek közül tud valaki egy vagon burgonyát szereznit, legyen oly kegyes ajánlott levélben azt megírni, hogy milyen áron, és melyik állomáson lenne a vagon feladható, hogy a miniszteriumban a szállítási engedélyt kieszközölhessem. Minden költséget megtérítek. Rákoskeresztur (Pest megye) Noszkó István ev. lelkész.

A falusi földműves és iparos ifjuság lapja. A Keresztény Ifjusági Egyesületek Szövetsége „Magyar Ifjuság” címen a falusi földműves és iparos ifjuság számára, különös tekintettel a serdülőkire és konfirmáltakra, havilapot ad ki. A lap szerkesztője a Szövetség titkára, a minden ifjusági munkában jártas Megyeresy Béla. Főmunkatársa Forgács Gyula péczeli lelkész, a kinek a falusi ifjusági munkában évek hosszú sora óta szerzett gazdag tapasztalatai vannak. A lap egyelőre 8 oldalnyi terjedelemben jelenik

meg és kész biblia órai és vasárnap iskolai anyag mellett az ifjusági munka gyakorlati kérdésével foglalkozik érdekesen és szakszerűen. Később kész előadásokat, szavalni való verseket, felolvasni való elbeszéléseket is fog közölni, mihelyst a papirhiány enghül. A lap előfizetési díja egy évre 6 korona, s ez Megyeresy Béla Budapest VIII. Fhg. Sándor u. 28. címre küldendő. E hiányt pótló lapot, melynek első számát minden lelkészi hivatalnak megküldte a kiadóhivatal, ajánljuk lelkésztársaink figyelmébe, annyival is inkább, mert a második számát, amely a serdülők közötti munkával foglalkozik rendkívül érdekesen, már csak az előfizetőknek küldik meg.

Elutasított kérelem. Nyugdíjas lelkészek háborus segélye tárgyában előterjesztett kérelmét a vk. miniszter — tekintettel arra, hogy a háborus segélyről intézkedő 1917 évi XV. t. c. rendelkezéseire a lelkészekre nem vonatkoznak, — törvényes alap hiányában sajnálatára nem teljesithette. Bizony mi is sajnáljuk, hogy a törvény a lelkészeket nem vette fel a segélyezendők közé, akkor a nélkülözésekkel küzdő nyugdíjasaink is kaphattak volna valamelyes segélyt. De hát az már a magyar kormányok rendes intézkedése, hogy a lelkészeket minden munkára használja, de a segélyezésekből kizárja őket.

A tiszai ág. hitv. ev. egyházker rosznyói fiu- és leányárva háza segélyezésére befolyt s hálás köszönettel itt is nyugtázott 1917-ik évi adományok. (A kimutatás folytatása.)

Julius havi adományok: Özv. Markó Andrásné halála alkalmából koszoru megváltás címen valaki 30.—, Alsókubini ev. egyh. 20.—, Apácai ev. egyh. 27.87, Fűrészmezői ev. egyház 17.80, Hosszúfalui ev. egyh. alapítv. 200 K., egyéb adomány 4.50 K. együtt 104.50, Tatrángi ev. egyh. 7.—, Türkösi ev. egyh. 36.75, Zajzoni ev. egyh. 36.48, Brassói esp. gyámint. 61.26, Szabó András, Felsőpaty 6.—, Smid István rosznyói ev. lelk. özv. Markó Andrásné halála alkalmából 20.—, Miskolci ev. egyh. 20.—, Lőcsei ev. egyh. 21.44, Weisert-szegényalap. Merény, 50.—, Szent-lány alapítv. Beje, 4000 K.

Augusztusban: Gömöri ev. esp. közpénztár 100.—, Chászár-jéle könyvtári pénztár 20.—, Alsó-sajói ev. egyh. 10.—, Rech Mariska és Mohr Gyula esküvője alk. offert. Tátraaljáról, 20.—, Henckői ev. egyh. 10.—, Ondrey Mihály Csucsom, 6.—, Strázsai ev. egyh. 16.17,

Szeptemberben: Králik György Csucsom, 5.—, Noszkó István, Rákoskeresztur, 20.—, Duszik Lajos Miskolc, 20.—, Főgimn. Thököly Imre kör, Eperjes 5. kor: (Folytatjuk.)

Bizottsági ülések. A jövő héten, március 13-án d. e. a pozsonyi és soproni theol. akadémiák egyesítése tárgyában kiküldött bizottság, délután pedig az egyetemes nyugdíjintézeti bizottság tart ülést.

A Magyarbirodalom lelkészeinek száma. Abból az alkalomból, hogy a m. kir. kereskedelmi miniszter lelkészegyesületünk elnökének a lelkészek vasuti kedvezménye iránti kérelmét azért utasította el, mert a lelkészek száma összesen 35.000 s ilyen nagyszámu testületet nem részesítheti kedvezményben, Homola István a legújabbban megjelent s az 1914 évi adatokat tartalmazó magyar statisztikai évkönyvből hosszabb cikk keretében a következő hiteles adatokat közli: Van a Magyar birodalomban

	Magyar-ország	Horvát-szlávon ország	Magyar birod.
R. kath. plébános	2245	511	2756
„ „ káplán stb.	2256	254	2510
„ „ egyéb papok	760	125	885
„ „ nyugalm. papok	392	60	352
Gör. kath. plébános	1353	15	1378
„ „ káplánok stb.	836	18	854
„ „ egyéb papok	104	5	109
„ „ nyug. papok	89	3	92
Reform. lelkész	2063	14	2077
„ „ segédlelk. stb.	359	—	380
„ „ nyug. papok	36	—	36
Ág. h. ev. lelkész	916	17	933
„ „ segédlelk. stb.	200	2	202
„ „ nyug. papok	178	—	178
Gör. kel. plébános	1921	254	2175
„ „ káplánok stb.	410	120	530
„ „ egyéb papok	61	18	79
„ „ nyug. papok	49	23	72
Unitárius lelkész	119	—	110
„ „ segédlelkész	3	—	3
„ „ nyug. papok	15	—	15
Izrael. rabbi	406	25	431
„ „ rabbihelyettes és vallástanítók	1227	24	1321
összesen:	16000	1488	17488
R. k. férfi szerzetes rendtag	2036	199	2235
„ „ női „ „	6312	1575	7887
Gör. k. férfi „ „	59	85	144
összesen:	8407	1869	10266

Az izraelitáknál feltüntetett 1321 rabbihelyettes és vallástanító főleg tanító, a kiknek, valamint a tisztán hitoktatással foglalkozó lelkészeknek és káplánoknak már is van vasuti kedvezményük. Ezen hiteles kimutatás, a melyet a miniszter közvegei állítottak össze, bizonyítja, hogy a miniszter ur tévedett, a mikor 35.000-ben mondta a lelkészek számát s ezzel ütötte el a mi jogos és méltányos kérelmünket, a melyet sürgősen kell újból előterjesztenünk s addig zörgetnünk vele, amíg meg nem hallgatnak.

Az eperjesi Theol. Otthon köréből.

Az 1917. évben a Theol. Otthon javára közvetlenül a tiszai evang. egyházkerület központi pénztárába a következő egyházak és magános hívek

adományai folytak be: Tatrang 10, Türkös 10, Galgon Jaske Mihály egyházfelügyelő 500, Varga János Nyiregyházáról 100, Eperjes I. egyház 54, Kisvárdá 37, Balogpádár 10, Margonya 12, Ózd 45, Kükemező 45, Rókus 29, Kovács András Nyiregyházáról 100, Girait 100, Hosszufalu 50, Sátoraljauhely 10, Álsósziplás 8, Cserenesény 2, Cserépes 3, Pokoragy 2, Karaszko 3, Kienőcz 16, Nyustya 2, Rimabánya 2, Rimabrézó 3, Rimafürész 5, Rimaráhó 1, Rimaszombat 5, Tiszolcz 3, Várgede 1, Apácza 10, Bácsfalu 25, Brassó 10, tiszavidéki esperess. gyámintézet 20, nyiregyházai gyámint. 20, nagyváradai gyámintézet 6, merészpataki gyámintézet 3, Klazány 6, Kölese 3, Merészpatak 2, Sökut 7, Tokaj 5, Abaujszántó 5, Fancsal 20, Felsőkemence 5, Miskolcz 10, Ózd 5, Arnót 10, Sajókaza 2, és Stoósz 9 kor. Az eperjesi házi pénztárba befolyt legújabbban: ratkősebesi egyház jubilar. adománya 50, batizfalvai egyház 15, Eperjes városi és vidéki egyház jubilar. ajándéka 87, rimakokovai egyház 15, orosházai egyház 5, alsókubini egyház 10, bárifai I. egyház 10, Popp Fülöp zágrabi s. lelkész 20, és Fabry Pál gyermekeinek adománya Kakaslomniczról Móhr Gyula lelkész útján 25 korona. E helyütt is hálás köszönettel és elismeréssel nyugtázom a nagy időkhöz és szükségletekhez mért szives és nagylelkű adományokat, amelyeknek nagy részében hálás tanítványainak jóságos szívére és hűséges lelkére ismerék. Eperjesen 1918 febr. 24. Dr. Székely István, az eperjesi Evang. Theol. Otthon felügyelője nevére.

Pályázatok és hirdetések.

Pályázat.

A *veszverési* (Gömör m.) ág. hitv. egyház-köztség kántori keres. Fizetés: Különálló lakás (kettő szoba, konyha, mellékhelyiségek); gyümölcsös kert; kaszálható tágas udvar; 12 m² tűzifa befuarozva, felvágva s elhelyezve; kerületi stóla 100 %-tel felemelve; négy offertórium címén 12 kor.; készpénzben 500 kor.; egyházi jegyzői tiszteletdíj 40—50 korona. Kötelesség: a mindennapi kántori teendők elvégzése; áll. elemi iskolában az egyházi ének tanítása és az egyházi jegyzői tiszta ellátása. Az istentisztelet nyelve tót. A vidék méheket kedvelők számára igen alkalmas. Nyugdíjas vagy rokkant ev. tanítók szives ajánlatát várja *Linczeny* Lajos ev. lelkész, Nagyveszverés Gömör m.)

„Igehirdető“ márciusi füzetének tartalma:
Nánay Béla: Távozz tőlem, Sátán! — Vasárnapi.
Dr. Raffay Sándor: Dávid botja és öt köve: —
Bójt. Bucsai László: A test gondolata. — Bójt.
Beyer Fülöp: A heresztyén ember örül a küz-
delemben is. — Bójt. Dr. Tóth Lajos: Az ország,
amely jó az Urnak nevében. — Dirágvásárnapi.
Kirehknopf Gusztáv: A magára maradt Jézus.
— Nagypénteki. Szücs József: A legszebb halál.
— Nagypénteki.

KONFIRMÁCIÓI

KÁTÉ

Írta: RAFFAY SÁNDOR.

Pályadíjat nyert munka.

Most jelent meg V-ik, javított kiadásban!

Ára 1 korona.

Kapható: KÖNYV LAJOSNÁL, Budapest, IV.,

Kamer Mayer Károly u. 3.

Mutatványpéldány ingyen!

Konfirmációi tankönyvek.

Raffay Sándor: Evang. konfirmandusok kátéja.
5. javított kiadás. Ára 1 K.—

Tartsd meg, amid van, hogy senki el ne vegye
a te koronádat? Konfirmációi tankönyv. 5.
kiadás. Ára kötve — 50 fill.

Ruttkay Sándor: Konfirmandusok könyve. 12-ik
kiadás. Ára 50 fillér.

Mayer Pál: Evangelikus konfirmandusok vallás-
tana. Ára 50 fillér.

Koren Pál: Konfirmációi könyv 4. kiadás. Német
nyelven. Ára 30 fillér.

Belohorszky Gabriel: Evangelisch-christliches
Confirmandenbüchlein. Elfte Aufl. Ára 40 fillér.

Halle was du hast! Konfirmandenbüchlein 5. Aufl.
Ára kötve 90 fillér.

Ruttkay Sándor: Konfirmandenbüchlein. Ins deut-
sche überzetzt von Georg Schwalm 3. Aufl.
Ára 40 fillér.

Koren Pavel: Konfirmáční kniha 3. kiadás
Ára 30 fillér

Szeberényi: Wieznovány konfirmandů. Ára 1 K.

Kaphatók: **Scholtz Testvérek**
könyvkereskedésében

Budapest, IX., Jerecz-körút 19—21.

Pontos és legjobb Órák 5 évi jótállásra!

Egyházi szentedények, urvacsora-kelyhek, keresztelő
kannák, oltári gyertyatartók, borkanecskék. — Arany és
ezüst ékszerek, evőeszközök, chinaezüst disztárgyak
részletfizetésre is kaphatók.

Javításokra s vidéki megrendelésekre különös gondot
fordítok. — Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN,

műórás és ékszerész, az ev. ref. egyházak szállítója.

BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 5. SZ. I. EM.

Pontos kiszolgálás!

Jutányos árak!

